

هدف آفرینش

واژگان کلیدی

هدف
خلقت

عبادت و
بندگی خدا

هدف‌های
اصلی و فرعی

درس‌نامه

پرسش ۱: با دیدن فردی که با قیمت بالا وسیله‌ای را تهیه و سپس از آن استفاده‌های غیر تخصصی و متفرقه می‌کند، چه فکری خواهید کرد؟

پاسخ: ۱- متعجب خواهید شد ۲- در عقل و خرد چنین فردی شک خواهید کرد (پرسش)؛ زیرا: الف- این وسایل با تمام امکاناتشان و هزینه‌ای که برای آن‌ها شده، برای هدف خاصی ساخته شده‌اند. ب- به کارگیری آن‌ها در کارهای دیگر، هدر دادن و اتلاف سرمایه است. پرسش ۲: ما «انسان‌ها» برای چه آفریده شده‌ایم و «هدف» از زندگی ما در این جهان چیست؟ (در ادامه به این پرسش، پاسخ فوایدیم دارد.) دست یافتن به پاسخ این پرسش، بسیار مهم و حیاتی است، (پرسش) زیرا این خطر وجود دارد که در صورت ندانستن هدف، زندگی خود را به اشتباه صرف کارهایی بکنیم که برای آن کارها خلق نشده‌ایم و این گونه، سرمایه‌ی بزرگی به نام «زندگی» یا «عمر خود» را از دست دهیم که با ارزش‌تر از همه‌ی سرمایه‌هاست و امکان به دست آوردن مجدد آن وجود ندارد.

جهان همد

تک‌تک موجودات این جهان دارای هدفی هستند. (پرسش) زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد. قرآن کریم در آیات گوناگون بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند و از آن جمله می‌فرماید:

و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین ما خلقناهما آتاً بالحق

آیات ۳۸ و ۳۹ سوره‌ی دخان

ترجمه‌ی آیه: ما آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آن‌ها است را به بازیچه نیافریدیم، آن‌ها را جز به حق خلق نکردیم.

پیام تکمیلی::

این آیه به هدفمندی، ثمربخشی و حکیمانه بودن خلقت جهان اشاره می‌کند و بازیچه و بیهوده بودن را از آفرینش آن سلب می‌کند.

- ۱- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدفدار بودن خلقت آن‌هاست.
- ۲- این آیه به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی بر اساس برنامه‌ی حساب شده‌ای به این جهان، گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است.

هدفمندی در آفرینش انسان‌ها

انسان نیز مانند سایر موجودات از جمله حیوانات و گیاهان، از این قاعده کلی (آفرینش حکیمانه) جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. البته در چگونگی رسیدن به هدف، میان انسان و موجوداتی هم‌چون حیوانات و گیاهان، تفاوت‌هایی وجود دارد.

انسان: خود باید هدف خلقت خود را: الف- بشناسد، ب- انتخاب کند و پ- به سوی آن گام بردارد.	اولین تفاوت:
گیاهان: به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.	
انسان: دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و عطش او در دست‌یابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود.	دومین تفاوت:
حیوانات و گیاهان: هدف‌های محدودی دارند و وقتی به سر حدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند، چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.	

تفاوت در انتخاب هدف

با نگاه به دنیای انسان‌ها با اختلاف‌های زیادی در انتخاب هدف‌ها مواجه می‌شویم: کسانی به دنبال پول و ثروت‌اند، برخی دل به کشف اسرار جهان سپرده‌اند، برخی به دنبال جاه و مقامند، دسته‌ای خدمت به خلق را سرلوحه زندگی خود قرار داده‌اند، گروهی به هنرمندی و نقش‌آفرینی در عرصه‌های هنری می‌اندیشند، گروهی در آرزوی قهرمانی در ورزش پیوسته می‌کوشند و ...

منشأ این اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟

پاسخ: این اختلاف ریشه در نوع اندیشه انسان‌ها دارد و هرکس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود:

- اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است، (در نتیجه) می‌کوشد به دیگران کمک کند.

کسی هم که فکر می‌کند داشتن شهرت مهم است، (در نتیجه) همه‌ی زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد.

- اگر کسی مقاصد کوچک در نظرش مهم جلوه کند، (در نتیجه) به سوی همان مقصد می‌رود و گمان می‌کند این هدف میل بی‌نهایت طلب درونش را آرام کند.

آن کسی که کمالات و خوبی‌های متعالی و بزرگ را شناخته، (در نتیجه) به آن‌ها دل می‌بندد و برای رسیدن به آن‌ها می‌کوشد.

هدف‌های اصلی و فرعی

برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آن‌ها باید:

الف- ارزش هدف‌ها را مشخص کنیم. ب- متناسب با ارزشی که دارند به آن‌ها رتبه دهیم. این‌چنین، هدف‌های زندگی به هدف‌های اصلی و فرعی تقسیم می‌شوند.

هدف‌ها و دل‌بستگی‌های پایان‌پذیر (مثل مال و ثروت)، هدف‌های فرعی به شمار می‌آیند و هدف‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی (مانند خیرخواهی نسبت به دیگران) هدف اصلی محسوب می‌شوند.

البته، هردوی این اهداف خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که:

۱- هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم. ۲- آن‌قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع رسیدن به هدف اصلی شود.

برترین هدف

هرکس با اندکی تأمل در درون خود در جست‌وجوی سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن نرسد، آرام و قرار نمی‌گیرد. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه‌ی کمالات و زیبایی‌هاست، او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود.

برای انسانی که روح بی‌نهایت طلب دارد و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، کسی جز خدا نمی‌تواند روح پایان‌ناپذیر او را سیراب کند پس شایسته است که تنها خدا و بندگی او را به عنوان غایت و مقصد و هدف نهایی خود انتخاب کند.

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)

آیهی ۵۶ سورهی ذاریات،

ترجمه‌ی آیه: جن و انسان را نیافریدیم مگر این‌که مرا عبادت کنند.

آیه در آینه‌ی تفاسیر::

بیان آیه به گونه‌ای است که هدف خلقت را منحصرأ عبادت می‌داند. البته عبادت برای این نیست که خدا به کمالی برسد چون او هیچ نقص و حاجتی ندارد، بلکه هدف فایده‌ای است که از عبادت نصیب بندگان می‌شود.

پرسش: آیا منظور از این‌که هدف انسان در زندگی بایستی عبادت و پرستش خداوند باشد، فقط انجام برخی اعمال عبادی است؟
پاسخ: درست است که نماز و روزه و ... عبادت هستند و عبادات با ارزشی نیز هستند، اما براساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی نیز که برای کسب رضایت خداوند و براساس معیارهای دینی صورت گیرد، عبادت است.
مثال: همه‌ی کارها از جمله: از خدمت به محرومان، آشپزی در آشپزخانه، طلب علم و دانش، خواندن سطری از کتاب، سکوت و دم فرو بستن، فریاد کشیدن و ... اگر برای جلب رضای خدا باشد، (در مکم پیوست؟) عبادت محسوب می‌شود.
شاید کامل‌ترین تعبیر درباره‌ی «زندگی به خاطر خدا» تعبیر خود خداوند باشد که می‌فرماید:

(قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین)

آیهی ۱۶۲ سورهی انعام،

ترجمه‌ی آیه: بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.

آیه در آینه‌ی تفاسیر::

۱- حضرت ابراهیم (ع) اخلاص بندگی خود را در نماز و عبادات دیگر و زندگی و مرگ، اظهار می‌نماید.
۲- بر اساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی که برای کسب رضایت خداوند و بر اساس معیارهای دینی صورت گیرد، عبادت است.

تأثیر انتخاب خداوند به عنوان هدف، بر مفاهیم زندگی

اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، خوشحالی‌ها و ناراحتی‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌ها و بسیاری دیگر از مفاهیم کلیدی زندگی، تعریف جدید پیدا می‌کند.

معنای شکست، دور شدن از خدا می‌شود و معنای پیروزی، نزدیک شدن به خدا.

چیزی ما را خوشحال می‌کند که ما را به خدا برساند و به او نزدیک کند و چیزی ما را آزرده می‌کند که ما را از خدا دور کند.

بندگی خداوند باعث می‌شود [علت]: انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه خداوند شود و به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت برسد.

[معلول]

یک تیر و چند نشان

برخی انسان‌ها به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی و سرگرم شدن به آن نمی‌اندیشند:

اینان به تعبیر قرآن (په کسانی اند؟) کسانی که: ۱- به حیات دنیوی راضی شده‌اند و ۲- به آن آرام گرفته‌اند.

اینان مصداق (په کسانی اند؟) کسانی که بهترین و با ارزش‌ترین دارایی و سرمایه‌ی خود را صرف کارهای کم ارزش می‌کنند.

اما افراد زیرک می‌دانند که

برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بردارند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست و به میزانی که هدف ما برتر و جامع‌تر باشد هدف‌های بیش‌تری را در درون خود جای می‌دهند. این افراد با انتخاب عبادت و بندگی خدا به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زنند. (به عبارت دیگر) هم از بهره‌های مادی زندگی، استفاده درست می‌کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر کرده و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌کنند.

اینان (شبیهِ پهِ کسانِ انر؟) هم‌چون کوهنوردی هستند که در مسیر نزدیک شدن به قله، هم تندرستی و سلامت خود را تأمین می‌کنند، هم از مناظر زیبای طبیعت لذت می‌برند و هم استقامت خود را افزایش می‌دهند.

آیه‌ی ۱۳۴ سوره‌ی نساء،

(من کان یرید ثواب الدنیا فعندالله ثواب الدنیا و الآخرة و کان الله سمیعاً بصیراً)

ترجمه‌ی آیه: هرکس نعمت و پاداش دنیا را می‌خواهد بداند که نعمت و پاداش دنیا و آخرت هردو نزد خداست.

آیه در آینه‌ی تفاسیر:

این آیه خطای افرادی را که ترک تقوا کرده‌اند تا به پاداش دنیوی برسند روشن می‌کند: هم ثواب و سعادت دنیا و هم ثواب و سعادت آخرت تنها از جانب خداست پس حتی اگر کسی فقط سعادت دنیوی را می‌خواهد باید به خدا تقرب جوید و تقوا پیشه کند.

نکته

- ✓ باارزش‌ترین هدف انسان، انتخاب خداوند به عنوان غایت و مقصد زندگی است.
  - ✓ تنها خداست که می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند.
- البته این هدف، به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، (په پیزی می‌طلبید؟) همت بزرگ و اراده‌ی محکم می‌طلبد. همان‌طور که دست‌یابی به گوهرهای گرانبه‌تر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.
ای دوست، شکر بهتر است یا آن‌که شکر سازد؟	خوبی قمر بهتر، یا آن‌که قمر سازد؟
ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟	یا آن‌که برآرد گل، صد نرگس‌تر سازد؟
ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟	یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟

اندیشه و تحقیق

۱- تفاوت‌هایی که در چگونگی رسیده انسان به هدف، با موجوداتی هم‌چون حیوان و گیاه وجود دارد، بیان کنید.

اولین تفاوت: انسان خود باید هدف خلقت خود را ۱- بشناسد ۲- آن را انتخاب کند و ۳- به سوی آن گام بردارد؛ درحالی‌که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

دومین تفاوت: انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و عطش او در دست‌یابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ (یک‌ونه هدف‌هایی؟) هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود. در حالی‌که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند وقتی به سر حدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند، چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.

۲- علت انتخاب هدف‌های مختلف در بین انسان‌ها چیست؟

بین اختلاف ریشه در نوع اندیشه و تفکر انسان‌ها دارد و هرکس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.

پرسش‌های تشریحی

الف) آیات قرآن:

۱. با توجه به آیه‌ی «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون»، شایسته است که انسان چه چیز را به عنوان هدف نهایی خود انتخاب کند؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف سوم و چهارم)
۲. در آیه‌ی شریفه‌ی «و ما خلقنا السموات و الارض ..... الا بالحق» حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای ..... است.
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف‌های دوم و سوم)
۳. پیام آیه‌ی «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» را بنویسید.
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۹، پاراگراف دوم و صفحه‌ی ۲۰، پاراگراف اول)

(ب) درستی یا نادرستی گزاره‌ها (ص/غ):

۴. خیرخواهی نسبت به دیگران، پایان‌پذیر و جزء هدف‌های فرعی است. (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف چهارم)
۵. منظور از این که هدف انسان بایستی عبادت و بندگی خدا باشد، صرفاً انجام برخی اعمال عبادی نیست. (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف پنجم)

(ج) جملات کامل کردنی:

۶. بندگی خداوند که هدف اصلی و ضامن خوشبختی است، ..... و ..... می‌طلبد. (کتاب درسی، صفحه ۲۰، پاراگراف دوم)
۷. اختلاف در انتخاب هدف، ریشه در ..... دارد. (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف سوم)

(د) پاسخ کوتاه:

۸. به کارگیری وسایل، در کارهایی غیر از هدف اصلی و خاص آن‌ها، سبب چیست؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۴، پاراگراف دوم)
۹. چه انسان‌هایی مصداق کسانی‌اند که بهترین و با ارزش‌ترین دارایی خود را صرف کارهای کم ارزش می‌کنند؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۹، پاراگراف اول)
۱۰. ثمره و نتیجه بندگی خداوند چیست؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۸، پاراگراف سوم)

(ه) سؤالات تشریحی:

۱۱. چه تفاوتی میان انسان و موجوداتی مانند حیوانات و گیاهان در رسیدن به هدف است؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف پنجم و ششم)
۱۲. اهداف فرعی چگونه اهدافی هستند، برایشان مثال زده و بگویید رعایت چه شرایطی در مورد آن‌ها مهم است؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف پنجم)
۱۳. با توجه به تعالیم دین اسلام، عبادت به چه معناست برای آن مثال بزنید. (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف پنجم)

پرسش‌های تشریحی کم‌دشواری

(الف) آیات قرآن:

۱۴. آیه‌ی شریفه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین» بیانگر کامل‌ترین تعبیر درباره‌ی ..... است. (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف ششم)
۱۵. در آیه‌ی شریفه‌ی «و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لا عبین ما خلقناهما الا بالحق» (الف) کدام دو عبارت در تقابل معنایی قرار دارند؟ (ب) پیام آیه را بنویسید. (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف سوم)

(ب) درستی یا نادرستی گزاره‌ها (ص/غ):

۱۶. هدف‌های فرعی که پایان‌پذیرند، برای زندگی ما ضروری نیستند. (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف پنجم)
۱۷. آرام و قرار انسان در گروهی رسیدن به سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست. (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف اول)

(ج) جملات کامل کردنی:

۱۸. هر کس با ..... و ..... خاص خود به سراغ هدفی می‌رود و آن را انتخاب می‌کند. (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف سوم)
۱۹. هدف‌های ..... و ..... هدف اصلی محسوب می‌شوند. (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف چهارم)
۲۰. کدام ویژگی در انسان سبب تفاوت او با سایر موجودات در چگونگی رسیدن به اهدافش شده است؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف ششم)
۲۱. چگونه می‌توان هدف‌های زندگی را به هدف‌های اصلی و فرعی تقسیم کرد؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف چهارم)

(ه) سؤالات تشریحی:

۲۲. اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، مفاهیم کلید زندگی چه تغییری می‌یابد؟ (توضیح دهید) (کتاب درسی، صفحه ۱۸، پاراگراف دوم)
۲۳. مفهوم «یک تیر و چند نشان زدن»، در انتخاب هدف، مربوط به چه کسانی است و چگونه است؟ (کتاب درسی، صفحه ۱۹، پاراگراف اول و دوم)

۲۴. از آیات شریفه‌ی «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ» نمی‌توان چنین برداشتی داشت که .....
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف اول و دوم)
- ① جهان آفرینش پوچ و بی هدف نیست.
  - ② هر موجودی بر اساس برنامه‌ی سنجیده به این جهان، گام نهاده است.
  - ③ هدف از آفرینش انسان رسیدن او به تکامل است.
  - ④ انسان که برترین آفریده‌ی خداست، بیهوده آفریده نشده است.
۲۵. اولین تفاوت انسان با سایر موجودات در چگونگی انتخاب هدف را می‌توان در این سخن یافت که انسان .....
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف پنجم)
- ① به دنبال خواسته‌های طبیعی است و به سوی هدف خلقت در حرکت است.
  - ② خود باید هدف خلقتش را بشناسد و آن را انتخاب کند.
  - ③ به دنبال خواسته‌های غریزی است و به سوی هدف خلقت در حرکت است.
  - ④ برای رسیدن به هدف باید به عبادت خداوند بپردازد.
۲۶. خداوند در قرآن کریم هدف از آفرینش انسان و جن را چه می‌داند و کدام آیه‌ی شریفه، بیان‌گر این مطلب است؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف چهارم)
- ① رحمت الهی - قل انّ صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله ربّ العالمین
  - ② بندگی - قل انّ صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله ربّ العالمین
  - ③ بندگی - و ما خلقت الجنّ و الانس الاّ ليعبدون
  - ④ رحمت الهی - و ما خلقت الجنّ و الانس الاّ ليعبدون
۲۷. راه انتخاب صحیح اهداف و دل بستن به آن‌ها چیست؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف چهارم)
- ① بندگی خداست که باعث می‌شود انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شود.
  - ② نزدیک شدن به خداست که باعث می‌شود انسان خوشحال شود و به خدا برسد و چیزی او را آزرده نکند.
  - ③ به تعبیر قرآن به حیات دنیوی راضی شدن و به آن آرام گرفتن است.
  - ④ مشخص کردن ارزش اهداف و رتبه دادن به آن‌ها متناسب ارزشی که دارند، است.
۲۸. ریشه و منشأ اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف سوم)
- ① اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد
  - ② نوع اندیشه انسان
  - ③ میزان کمالات و خوبی‌ها
  - ④ میزان بی‌نهایت طلبی انسان
۲۹. اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، چه چیزی انسان را خوشحال می‌کند؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف دوم)
- ① شجاعت داشتن
  - ② نزدیک شدن به خدا
  - ③ پیروزی‌ها
  - ④ دلسوزی‌ها و کامیابی‌ها
۳۰. از شعر «ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ / خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد» مفاهیم زیر را می‌توان برداشت کرد به جز مفهوم .....
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۲۰، پاراگراف سوم)
- ① انسان در جست و جوی سرچشمه‌ی خوبی‌هاست تا به آن برسد.
  - ② دست‌یابی به گوهرهای گران قدر دریاها، پشتکاری شگرف و در خور تحسین می‌خواهد.
  - ③ چه کسی جز خداوند می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند.
  - ④ برخی انسان‌ها به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی و سرگرم شدن به آن نمی‌اندیشند.
۳۱. کامل‌ترین تعبیر در مورد «زندگی به خاطر خدا»، را در کدام آیه‌ی کریمه می‌توان یافت؟
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف آخر و صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف اول)
- ① و ما خلقت الجنّ و الانس الاّ ليعبدون
  - ② من کان یرید ثواب الذّیاء فعند الله ثواب الدنیا و الاخرة
  - ③ قل انّ صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله ربّ العالمین
  - ④ ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ بَيْنَهُمَا لَاعِبِینَ
۳۲. «شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شدن» و «رسیدن به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت» به ترتیب .....
(کتاب درسی، صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف سوم)
- ① معلول - معلول
  - ② علت - معلول
  - ③ معلول - معلول
  - ④ علت - معلول

۳۳. انسان در زندگی خود به دنبال انتخاب چگونه اهدافی است؟
 ① پایان پذیر و دست نیافتنی
 ② موقتی و زودگذر
 ③ بی‌نهایت و پایان ناپذیر
 ④ پایان ناپذیر و دست نیافتنی
 (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف ششم)
۳۴. انسان دارای روحیه‌ای ..... است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش روز به روز افزوده می‌گردد و در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف‌هایی است که .....
 ① ستیزه‌جو- ایده‌آل‌گرا و دست نیافتنی است.
 ② بی‌نهایت‌طلب- ایده‌آل‌گرا و دست نیافتنی است.
 ③ بی‌نهایت‌طلب- پایان نیابد و تمام نشود.
 ④ ستیزه‌جو- پایان نیابد و تمام نشود.
 (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف پنجم)
۳۵. اگر بگوییم هر موجودی بر اساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان، گام نهاده است توجه ما به کدام موضوع جلب خواهد شد؟
 ① انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است.
 ② انسان برترین آفریده خداوند است.
 ③ انسان نیز آفرینشی هدفمند دارد.
 ④ انسان همواره در حال انتخاب اهداف خود است.
 (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف سوم و چهارم)
۳۶. ریشه و منشأ اختلافات در گزینش هدف را باید در ..... انسان‌ها جستجو کرد.
 ① نوع اندیشه
 ② باید و نباید
 ③ مقاصد و منویات
 ④ میل بی‌نهایت‌طلبی
 (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف سوم)
۳۷. در مسیر انتخاب صحیح هدف‌ها و دلبستگی به آن‌ها، مشخص شدن کدام موضوع لازم و ضروری است؟
 ① ارزش هدف
 ② ابزار رسیدن به هدف
 ③ چگونگی و نحوه خواسته‌ها
 ④ شیوه‌ها و راه‌های رسیدن به هدف
 (کتاب درسی، صفحه ۱۶، پاراگراف چهارم)
۳۸. کدام مفهوم مراد از بیان این مطلب که «هدف اصلی انسان می‌بایست عبادت و بندگی خدا باشد» را بیان نمی‌کند؟
 ① عبادت مفهوم گسترده‌ای دارد و فقط انجام برخی اعمال عبادی، عبادت تلقی نمی‌شود.
 ② هر حرکتی که برای کسب رضایت خداوند صورت گیرد، عبادت شمرده می‌شود.
 ③ عملی که بر اساس معیارهای دینی صورت پذیرد، عبادت شمرده می‌شود.
 ④ همه کارها اگر برای جلب رضای خدا باشد، عبادت محسوب نمی‌شود.
 (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف پنجم)
۳۹. کامل‌ترین تعبیر درباره زندگی به خاطر خداوند در عبارت شریفه‌ی ..... بیان شده است.
 ① «ما خلقت الجن و الانس آلا ليعبدون»
 ② «قل ان صلاتی و نسکی محیای و مماتی لله رب العالمین»
 ③ «من کان یرید ثواب الدنیا فعندالله ثواب الدنیا و الآخرة»
 ④ «ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما الا بالحق .....»
 (کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف آخر و صفحه ۱۸، پاراگراف اول)
۴۰. برخی انسان‌ها که به هدفی بالاتر از لذات مادی و سرگرم شدن به آن نمی‌اندیشند مشمول کدام تعبیر قرآنی هستند؟
 ① بهترین و با ارزش‌ترین سرمایه خود را صرف کالای کم ارزش می‌کنند.
 ② با انتخاب عبادت و بندگی خدا به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زنند.
 ③ به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند.
 ④ جان و دل خویش را به خدا نزدیک کرده و سرای آخرت خویش را آباد می‌کنند.
 (کتاب درسی، صفحه ۱۹، پاراگراف اول)
۴۱. وصول به هدف بزرگ با ارزشی چون بندگی و عبادت خداوند ..... می‌طلبد و از دیدگاه قرآن نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد ..... است.
 ① جلب رضایت الهی و پشتکاری شگرف- خود انسان
 ② مجاهده و تلاش و فداکاری- خداوند
 ③ استقامت و صبر و ایمان پایدار- خود انسان
 ④ همت بزرگ و اراده محکم- خداوند
 (کتاب درسی، صفحه ۲۰، پاراگراف دوم)
۴۲. هرگاه بگوییم، «انسان با انتخاب عبادت و بندگی خداوند به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زند»، کدام آیه‌ی شریفه بر این گفته‌ی ما صحه می‌گذارد؟
 ① من کان یرید ثواب الدنیا فعندالله ثواب الدنیا و الآخرة
 ② ما خلقت الجن و الانس آلا ليعبدون
 ③ قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین
 ④ ما خلقنا السماوات و الارض و بینهما لاعبین
 (کتاب درسی، صفحه ۱۹، پاراگراف دوم و صفحه ۲۰، پاراگراف اول)
۴۳. هر یک از موارد «حرکت به سوی هدف به صورت طبیعی»، «توقف در سرحدی از رشد و کمال» و «حرکت به سوی هدف در پی شناخت و انتخاب» به ترتیب مربوط به چگونگی انتخاب هدف در ..... و ..... است.
 ① گیاهان- انسان- حیوان
 ② گیاهان- حیوان- انسان
 ③ حیوان- گیاهان- انسان
 ④ حیوان- انسان- گیاهان
 (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف پنجم)
۴۴. «معنای هدف‌داری خلقت»، در کدام عبارت شریفه متجلی است؟
 ① ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین
 ② ما خلقت الجن و الانس آلا ليعبدون
 ③ ما خلقنا هما آلا بالحق
 ④ فغند الله ثواب الدنیا و الآخرة
 (کتاب درسی، صفحه ۱۵، پاراگراف دوم)

A large rectangular area with a rounded bottom, containing numerous horizontal dotted lines for writing notes.

۲۱. با مشخص کردن ارزش هدف‌ها و دادن رتبه‌ی متناسب با ارزشی که دارند.

۲۲. اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، خوشحالی‌ها و ناراحتی‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌ها و بسیاری دیگر از مفاهیم کلید زندگی، تعریف جدید پیدا می‌کند. شکست، دور شدن از خدا و پیروزی، نزدیک شدن به خدا معنا می‌شود. در آن صورت، چیزی ما را خوشحال می‌کند که ما را به خدا برساند و چیزی ما را آزرده می‌کند که از خدا دور سازد.

۲۳. کسانی که در زندگی عبادت و بندگی خدا را هدف قرار می‌دهند، در واقع با یک تیر چند نشان می‌زنند. این افراد هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده درست می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر کرده و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف چهارم
صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف دوم
صفحه‌ی ۱۹، پاراگراف اول و دوم

پاسخنامه‌ی پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۲۴. گزینه ۳
آیات مذکور بیانگر بی‌هدف نبودن آفرینش است و اشاره‌ای به تکامل انسان ندارد.
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف اول و دوم
۲۵. گزینه ۲
اولین تفاوت انسان با سایر موجودات این است که انسان خود باید هدف خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد.
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف پنجم
۲۶. گزینه ۳
در این آیه شریفه «جن و انسان را نیافریدیم مگر این‌که مرا عبادت کنند» می‌توان هدف از آفرینش انسان را عبادت و بندگی خدا دانست.
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف چهارم
۲۷. گزینه ۴
برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آن‌ها باید ارزش هدف‌ها را مشخص کنیم و متناسب با ارزشی که دارند به آن‌ها رتبه دهیم.
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف چهارم
۲۸. گزینه ۲
این اختلاف‌ها، ریشه در نوع اندیشه انسان‌ها دارد.
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف سوم
۲۹. گزینه ۲
اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، چیزی او را خوشحال می‌کند که او را به خدا برساند و چیزی او را آزرده می‌کند که از خدا دور سازد.
صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف دوم
۳۰. گزینه ۴
شعر مذکور ارتباط با انسان‌هایی که اهدافشان در حد لذت‌های مادی است، ندارد.
صفحه‌ی ۲۰، پاراگراف سوم
۳۱. گزینه ۳
شاید کامل‌ترین تعبیر درباره‌ی «زندگی به خاطر خدا» تعبیر خود خداوند در آیه‌ی کریمه‌ی «من کان یرید ثواب ...» باشد.
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف آخر و صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف اول

۱. عبادت و بندگی خداوند
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف سوم و چهارم
۲. هدفدار بودن خلقت آن‌ها
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف دوم و سوم
۳. کسی که خدا و بندگی او را به عنوان هدف اصلی انتخاب کند، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کند و سرای آخرت خویش را آباد می‌کند.
صفحه‌ی ۱۹، پاراگراف دوم و صفحه‌ی ۲۰، پاراگراف اول
۴. نادرست - خیرخواهی به دیگران هدف‌های پایان‌ناپذیر و جزء هدف‌های اصلی است.
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف چهارم
۵. درست
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف پنجم
۶. همت بزرگ - اراده‌ی محکم
صفحه‌ی ۲۰، پاراگراف دوم
۷. نوع اندیشه
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف سوم
۸. سبب هدر دادن و اتلاف سرمایه است.
صفحه‌ی ۱۴، پاراگراف دوم
۹. انسان‌هایی که به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی و سرگرم شدن به آن‌ها نمی‌اندیشند.
صفحه‌ی ۱۹، پاراگراف اول
۱۰. دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند (۲) رسیدن به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت
صفحه‌ی ۱۸، پاراگراف سوم
۱۱. انسان خود باید هدف خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد، در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. (۲) انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز تمام نشود و پایان نپذیرد. این انسان بی‌نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف‌هایی است پایان نیابد و تمام نشود در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و وقتی به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند چنان که گویی راهشان پایان یافته است.
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف پنجم و ششم
۱۲. اهداف فرعی، هدف‌ها و دل بستگی‌های پایان‌پذیرند مثل مال و ثروت. مهم این است که آن‌ها را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع رسیدن به هدف اصل شود.
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف پنجم
۱۳. بر اساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی که برای کسب رضایت خداوند و بر اساس معیارهای دینی صورت گیرد، عبادت است. از خدمت به محرومان گرفته تا آشپزی در آشپزخانه و ....
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف پنجم
- پاسخنامه‌ی پرسش‌های تشریحی کم‌دشواری
۱۴. زندگی به خاطر خدا
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف ششم
۱۵. الف - دو عبارت «لاعبین» و «بالحق» ب - جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی بر اساس برنامه‌ی حساب شده‌ای به این جهان گام نهاده است.
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف سوم
۱۶. نادرست، هدف‌های فرعی و هدف اصلی، هر دو خوب هستند و برای زندگی ما ضروری می‌باشند.
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف پنجم
۱۷. درست
صفحه‌ی ۱۷، پاراگراف اول
۱۸. بینش - نگرش
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف سوم
۱۹. پایان‌ناپذیر - همیشگی
صفحه‌ی ۱۶، پاراگراف چهارم
۲۰. روحیه‌ی بی‌نهایت طلبی انسان
صفحه‌ی ۱۵، پاراگراف ششم

۳۲

گزینه ۱

بندگی خداوند باعث می شود (علت) انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شود و به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت برسد. (معلول)

صفحه ۱۸، پاراگراف سوم

۳۳

گزینه ۳

انسان بی‌نهایت طلب در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است، هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود.

صفحه ۱۵، پاراگراف ششم

۳۴

گزینه ۳

انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و همواره به دنبال هدف‌هایی است که پایان نیابد و تمام نشود.

صفحه ۱۶، پاراگراف پنجم

۳۵

گزینه ۳

وقتی گفته می شود هر موجودی بر اساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان، گام نهاده است مبین این مطب است که آفرینش بی‌هدف نیست و انسان نیز مانند سایر موجودات از این قاعده کلی جدا نبوده و خلقتش هدفمند است.

صفحه ۱۵، پاراگراف سوم و چهارم

۳۶

گزینه ۱

ریشه و منشأ اختلاف در انتخاب هدف به نوع اندیشه انسان مربوط است.

صفحه ۱۶، پاراگراف سوم

۳۷

گزینه ۱

برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل‌بستگی به آن‌ها باید ارزش هدف‌ها را مشخص کنیم و متناسب با ارزشی که دارند به آن‌ها رتبه دهیم.

صفحه ۱۶، پاراگراف چهارم

۳۸

گزینه ۴

وقتی همه و همه کارها برای جلب رضای خدا باشد، مفهوم عبادت تحقق پیدا می کند.

صفحه ۱۷، پاراگراف پنجم

۳۹

گزینه ۲

کامل‌ترین تعبیر درباره «زندگی به خاطر خدا»، تعبیر خود خداوند است که می فرماید: «قل ان صلاتی و نسکی محیای و مماتی لله رب العالمین»

صفحه ۱۷، پاراگراف آخر و صفحه ۱۸، پاراگراف اول

۴۰

گزینه ۳

برخی انسان‌ها به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی و سرگرم شدن به آن نمی‌اندیشند اینان به تعبیر قرآن کسانی هستند که به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند.

صفحه ۱۹، پاراگراف اول

۴۱

گزینه ۴

این هدف، (بندگی و عبادت خدا) به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد و خداوند می‌فرماید که نعمت و پاداش دنیا و آخرت هر دو نزد خداست.

صفحه ۲۰، پاراگراف دوم

۴۲

گزینه ۱

کسی که عبادت و بندگی خدا هدف زندگی‌اش باشد، با یک تیر چند نشان می‌زند زیرا هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده درست می‌کند و هم چون تمام کارهای دنیایی‌اش برای رضای خداست، سرای آخرتش را نیز آباد می‌سازد. این موضوع با آیه‌ی «من کان یرید ثواب...» هم مفهوم است.

صفحه ۱۹، پاراگراف دوم و صفحه ۲۰، پاراگراف اول

۴۳

گزینه ۲

گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف حرکت می‌کنند و وقتی به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند. انسان خود باید هدف خلقت خود را بشناسد، آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد.

صفحه ۱۵، پاراگراف پنجم

۴۴

گزینه ۳

حق بودن آفرینش آسمان‌ها زمین که در عبارت «ما خلقناهما الا بالحق» به معنای هدفدار بودن خلقت آن‌هاست.

صفحه ۱۵، پاراگراف دوم

پرواز

۲

پاسخ‌نامه کورسی تشریحی

پاسخ‌نامه‌ی پرسش‌های تشریحی

۴۵ الف- گرایش به خیر و نیکی ب- قدرت انتخاب و اختیار ج- وجدان

صفحه ۲۵، پاراگراف‌های پنجم و ششم و صفحه ۲۶، پاراگراف دوم

۴۶ نادرست. شناخت انسان یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و او و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر عبودیت.

صفحه ۲۴، پاراگراف اول

۴۷ درست

صفحه ۲۸، پاراگراف دوم

۴۸ کرامت

صفحه ۲۵، پاراگراف اول

۴۹ صاحب اراده و اختیار- سرنوشت

صفحه ۲۵، پاراگراف چهارم

۵۰ فرزندان آدم را

صفحه ۲۸، پاراگراف چهارم

۵۱ توانایی‌ها- سرمایه‌هایش

صفحه ۲۴، پاراگراف اول و صفحه ۲۵، پاراگراف دوم

۵۲ شناخت انسان و سرمایه‌هایش

صفحه ۲۵، پاراگراف دوم

۵۳ اطاعت نکردن فرمان خدا برای سجده بر انسان

صفحه ۲۹، پاراگراف اول

۵۴ نماز خواندن- ایشان می‌فرماید: هیچ چیز مانند نماز بینی شیطان را به خاک نمی‌مالد.

صفحه ۲۹، پاراگراف آخر

۵۵ به این علت بود که: ۱- آن‌ها راه سعادت را به ما نشان دهند. ۲-

در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.

صفحه ۲۶، پاراگراف سوم

۵۶ گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که در مقابل

گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه‌ی جبران برآید. قرآن

کریم، عامل درونی این حالت را «نفس لوامه» یعنی سرزنشگر،

نماید و به آن سوگند خورده است.

صفحه ۲۶، پاراگراف اول

۵۷ خیر، زیرا خداوند ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول

سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا خود راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری

کنیم.

صفحه ۲۵، پاراگراف چهارم

۵۸ ۱- غافل کردن از خدا و یاد او ۲- زیبا و لذت‌بخش نشان دادن

گناه ۳- ایجاد کینه و دشمنی میان مردم ۴- سرگرم کردن به

آرزوهای سراب گونه‌ی دنیایی

صفحه ۲۸، پاراگراف آخر

پاسخ‌نامه‌ی پرسش‌های تشریحی که در شماره ۲

۵۹ الف) گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها منشأ و مسبب واکنش انسان در مقابل گناه و زشتی است. ب) این موضوع از آیه‌ی «و

نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها: سوگند به نفس و آن که

سامانش بخشید و آن‌گاه بدکاری و تقوایش را به او الهام کرد.»

برداشت می‌شود.

صفحه ۲۵، پاراگراف آخر

۲

دین و زندگی (۱) پبلی دهم